

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ ЛАПОВО

ГОДИНА XIX БРОЈ 16 ЛАПОВО, 4. децембар 2023. год.
ГЛАСНИК ИЗЛАЗИ ПО ПОТРЕБИ. РОК ЗА РЕКЛАМАЦИЈУ 10 ДАНА. ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЈЕ 1.000,00 Д

С А Д Р Ж А Ј

Ред. број		стр. Бр.
	АКТИ ОПШТИНСКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ	
158.	Одлука о утврђивању збирне изборне листе за избор одборника у Скупштини општине Лапово, на изборима расписаним за 17. децембар 2023. године	2
159.	Одлука о броју гласачких листића који ће се штампати за изборе за одборнике Скупштине општине Лапово, који ће бити одржани 17. децембра 2023. године	4
160.	Одлука о објављивању укупног броја бирача са подручја општине Лапово за гласање на изборима за одборнике Скупштине општине Лапово који ће бити одржани 17. децембра 2023. године	4
	АКТИ ПРИВРЕМЕНОГ ОРГАНА ОПШТИНЕ ЛАПОВО	
161.	Решење о образовању Комисије за доделу средстава црквама и традиционалним верским заједницама на територији општине Лапово за 2023. годину	5
162.	Одлука о усвајању Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у 2023. години на територији општине Лапово (са Програмом)	6

Службени гласник издаје и штампа Скупштина општине Лапово, ул. Његошева
бр. 18

Главни и одговорни уредник - Марина Спасојевић, телефон: 853-159
Гласник је регистрован код Министарства за информисање Србије бр. 1800

158.

На основу члана 44. Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС", број 14/22), Изборна комисија општине Лапово на седници одржаној 29. новембра 2023. године, донела је

ОДЛУКУ
О УТВРЂИВАЊУ ЗБИРНЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ
ЗА ИЗБОР ОДБОРНИКА У СКУПШТИНИ ОПШТИНЕ ЛАПОВО,
НА ИЗБОРИМА РАСПИСАНИМ ЗА 17. ДЕЦЕМБАР 2023. ГОДИНЕ

И УТВРЂУЈЕ СЕ Збирна изборна листа кандидата за избор одборника у Скупштини општине Лапово, на изборима расписаним за 17. децембар 2023. године, и то:

1. АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ – ЛАПОВО НЕ СМЕ ДА СТАНЕ

Кандидати на изборној листи су:

Редни број	Име и презиме	Година рођења	Занимање
1.	Бобан Миличић	1987.	Мастер професор спорта и физичког васпитања
2.	Мирела Раденковић	1976.	Привредник
3.	Марко Вељковић	1982.	Електротехничар
4.	Мирела Ћибић Златковић	1983.	Доктор медицине
5.	Срђан Мујковић	1981.	Доктор медицине
6.	Радосав Павловић	1986.	Доктор медицине
7.	Јелена Милошевић	1979.	Професор српског језика и књижевности
8.	Миливоје Станковић	1984.	Електротехничар
9.	Јелена Михајловић Трајковић	1992.	Економиста
10.	Иван Шишковић	1984.	Економиста
11.	Милан Шљивић	1975.	Електротехничар
12.	Ирена Протић	1981.	Дипломирани социјални радник
13.	Милан Хршум	1983.	Дипломирани економиста
14.	Александар Петровић	1982.	Машински техничар
15.	Спасена Златковић	1984.	Економски техничар
16.	Ана Вељковић	1986.	Машински техничар
17.	Славиша Миличић	1978.	Музичар
18.	Драгана Јовичић	1978.	Професор разредне наставе
19.	Гордана Стефановић	1985.	Васпитач
20.	Иван Милојковић	1992.	Економиста
21.	Милош Којић	2003.	Индустријски механичар

2. ИВИЦА ДАЧИЋ - ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ

Кандидати на изборној листи су:

Редни број	Име и презиме	Година рођења	Занимање
1.	Милан Крстић	1991.	Мастер инжењер урбанизма и регионалног развоја
2.	Давор Златковић	1990.	Саобраћајни техничар
3.	Даница Петровић	2003.	Студент Факултета за физичку хемију
4.	Илија Солунац	1991.	Дипломирани инжењер грађевине
5.	Милана Крстић	1991.	Мастер правник
6.	Славиша Петровић	1966.	Дипломирани економиста
7.	Перица Радосављевић	1992.	Фризер
8.	Саша Николић	1965.	Официр
9.	Јована Веселиновић	1999.	Економски техничар
10.	Милена Томановић	2002.	Студент
11.	Борјан Тодоровић	1985.	Механичар шинских возила
12.	Александар Крстић	1979.	Аутомеханичар
13.	Јелена Стојановић	1979.	Лабораторијски техничар
14.	Јовица Николић	1957.	Пензионер
15.	Тања Вучковић	1969.	Трговац
16.	Сања Тодоровић	2004.	Фризер
17.	Милош Миловановић	1989.	Складишни радник
18.	Драгослава Ивковић Јанковић	1961.	Техничар продаје
19.	Славица Голубовић	1970.	Домаћица
20.	Иван Стефановић	1986.	Водоинсталатер
21.	Милан Вучковић	1954.	Пензионер

II Ову Одлуку објавити на веб презентацији Републичке изборне комисије, веб презентацији Општине Лапово и у „Службеном гласнику Општине Лапово“.

ИЗБОРНА КОМИСИЈА ОПШТИНЕ ЛАПОВО
Број 013-37/2023-I од 29. новембар 2023. године

ПРЕДСЕДНИК
Владимир Михајловић, с.р.

159.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЛАПОВО
Општинска изборна комисија
Број: 013-49/2023-I
Датум: 4. 12. 2023. године
Л А П О В О

На основу члана 25. став 1. тачка 12. и 13. Закона о локалним изборима („Службени гласник Републике Србије“, број 14/2022), члана 8. Упуства о јединственим стандардима за изборни материјал („Службени гласник РС“, број 91/23-пречишћен текст) и Решења Министарства државне управе и локалне самоуправе број 373775 2023 од 01. децембар 2023. године, Општинска изборна комисија општине Лапово, на седници одржаној дана 4. децембра 2023. године, донела је

ОДЛУКУ
О БРОЈУ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА КОЈИ ЋЕ СЕ ШТАМПАТИ ЗА ИЗБОРЕ ЗА
ОДБОРНИКЕ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЛАПОВО, КОЈИ ЋЕ БИТИ ОДРЖАНИ
17. ДЕЦЕМБРА 2023. ГОДИНЕ

1. Укупан број гласачких листића који ће се штампати за изборе за кандидате за одборнике Скупштине општине Лапово расписане за 17. децембар 2023. године је истоветан броју уписаних бирача у делу Јединственог бирачког списка за подручје општине Лапово и то: 6.477 гласачких листића.

2. Ову Одлуку доставити штампарији „КОЛОР ПРЕС“ доо, ради штампања гласачких листића.

3. Одлуку објавити у „Службеном гласнику општине Лапово“, веб-презентацији Општине Лапово и на веб- презентацији Републичке изборне комисије.

ПРЕДСЕДНИК
Владимир Михајловић, с.р.

160.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЛАПОВО
Општинска изборна комисија
Број: 013-48/2023-I
Датум: 4. 12. 2023. године
Л А П О В О

На основу члана 18. и 24. Закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“ бр 104/2009 и 99/2011) и Решења Министарства државне управе и локалне самоуправе број: 373775 2023 од 01. децембра 2023. године, Општинска изборна комисија општине Лапово, на седници одржаној дана 04. децембра 2023. донела је

ОДЛУКУ
О ОБЈАВЉИВАЊУ УКУПНОГ БРОЈА БИРАЧА СА ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ
ЛАПОВО ЗА ГЛАСАЊЕ НА ИЗБОРИМА ЗА ОДБОРНИКЕ СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ ЛАПОВО КОЈИ ЋЕ БИТИ ОДРЖАНИ
17. ДЕЦЕМБРА 2023. ГОДИНЕ

1. Укупан број бирача, утврђен решењем Министарства државне управе и локалне самоуправе број 373775 2023 од 01. децембра 2023. године уписаних у делу јединственог бирачког списка за подручје општине Лапово за гласање на изборима за одборнике Скупштине општине Лапово расписаним за 17. децембар 2023. године је 6.477.

2. Одлуку објавити у „Службеном гласнику општине Лапово“, веб презентацији Општине Лапово и на веб- презентацији Републичке изборне комисије.

ПРЕДСЕДНИК
Владимир Михајловић, с.р.

161.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ЛАПОВО
ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН
Број: 020-198/23-I
Датум: 30. 11. 2023. године
ЛАПОВО

На основу чланова 2. и 3. Одлуке о распуштању Скупштине општине Лапово и образовања Привременог органа општине Лапово ("Сл. гласник РС", бр. 64/2023) и члана 8. Правилника о начину, поступку и критеријумима за доделу средства црквама и традиционалним верским заједницама на територији општине Лапово („Службени гласник Општине Лапово“, бр. 13/15), Привремени орган општине Лапово, на седници одржаној дана 30. новембра 2023. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е
О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ДОДЕЛУ СРЕДСТАВА ЦРКВАМА И
ТРАДИЦИОНАЛНИМ ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ
ЛАПОВО ЗА 2023. ГОДИНУ

I - ОБРАЗУЈЕ СЕ Комисија за доделу средстава црквама и традиционалним верским заједницама на територији општине Лапово за 2023. годину (у даљем тексту: Комисија), у следећем саставу:

- 1. Марија Станојловић** - председник,
- 2. Мирјана Стојановић** - члан,
- 3. Светлана Велисављевић** - члан,
- 4. Сузана Јанићијевић** - члан,
- 5. Марко Вељковић** - члан.

II – Комисија се образује са задатком да размотри пријаве, изврши избор пројеката и сачини Предлог Привременом органу општине Лапово о избору пројеката цркава и традиционалних верских заједница на територији општине Лапово за 2023. годину, на основу кога ће Привремени орган општине Лапово донети Решење о финансирању/суфинансирању пројекта цркава и традиционалних верских заједница из буџета општине Лапово за 2023. годину.

III - Ово Решење објавити у „Службеном гласнику општине Лапово“.

**ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН
ОПШТИНЕ ЛАПОВО**

Мирела Раденковић, председавајућа, с.р.

162.

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ЛАПОВО
ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ЛАПОВО**

Број: 020-194/23-I

Датум: 20. 11. 2023. године

ЛАПОВО

На основу члана 86. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/2014 – др.закон, 101/2016 – др.закон, 47/2018, 111/2021 – др.закон) и члана 3. Одлуке Владе РС о распуштању Скупштине општине Лапово и образовању Привременог органа општине Лапово ("Сл. гласник РС" бр. 94/2023), а у вези са чланом 13. став 1. и 5. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16), Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја („Службени гласник РС“, бр. 24/15, 111/15, 110/16, 16/18 и 87/19), а по прибављеној претходној сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде бр. 000347944 2023 14840 007 000 000 001 од 10.11.2023. године, Привремени орган општине Лапово, на седници одржаној дана 20. новембра 2023. године, донео је

О Д Л У К У

Члан 1.

УСВАЈА СЕ Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у 2023. години на територији општине Лапово, донет од стране општинске управе Лапово уз прибављену сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде бр. 000347944 2023 14840 007 000 000 001 од 10.11.2023. године, који чини саставни део ове Одлуке.

Члан 2.

Ову Одлуку објавити у „Службеном гласнику општине Лапово“.

**ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН
ОПШТИНЕ ЛАПОВО**

Бобан Миличић, председник, с.р.

На основу члана 13. став 1. и 5. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16), Правилника о изменама правилника обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја („Службени гласник РС”, бр. 16/18 од марта 2018. године), члана 32. став 1. тачка 4. и 6. а у вези са чланом 20. став 1. тачка 1. и члана 52. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 -др. закон) и члана 69. Статута општине Лапово („Службени гласник општине Лапово”, бр. 2/19), Општинска управа општине Лапово донела је:

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА 2023. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Лапово се налази у централном делу Републике Србије, у северозападном делу Шумадијског округа коме административно припада. Са укупном површином од 5.522 ха учествује са 2,3% у укупној површини Шумадијског округа и представља његову најмању општину по величини. Укупна дужина границе општине износи 40 км, а сама општина окружена је, са јужне стране општином Баточина, са источне општином Свилајнац, са северне општином Велика Плана, док се са западне стране граничи са општином Рача. У састав општине Лапово улазе свега два насеља: варошица Лапово и истоимено село. Прецизније, општина Лапово се налази између 44°08'45" и 44°13'30" северне географске ширине и 21°01'20" и 21°09'30" источне географске дужине (по Гриничу). Удаљена је од Београда 106 км, од Крагујевца 31 км, док је удаљеност од Ниша 129 км. На територији општине Лапово, по последњем званичном попису, спроведеном 2011. године живи 7.837 становника или 2,8% целокупне популације Шумадијског округа, тако да и по овом параметру чини најмању општину поменутог округа. Просечна густина насељености износи 139 становника по км², и после града Крагујевца највећа је у Шумадијском округу. Општина Лапово се налази на надморској висини од 107 метара и лежи у средишњем делу тока Велике Мораве, између њених притока, река Раче и Лепенице, на прелазу алувијалне равни ове реке у ниско побрђе крајњих изданака планине Рудник.

Природни услови и животна средина: За морфоструктуру општине Лапово од значаја је радијално раседна тектоника. Регионални продужени покривени багрдански расед, меридијанског правца, који се пружа западним ободом алувијалне равни Велике Мораве, пролази кроз средишњи део општине, иницирајући присуство значајне дислокације. Дуж овог раседа спуштено је источно крило, односно простор данашње алувијалне равни. На територији лаповске општине овај расед пресеца баточински расед који се пружа правцем исток - запад дуж доњег тока Лепенице. Он је највећим делом покривен квартарним наносима. Северном страном лаповске општине пружа се, долином Раче, правцем југозапад - североисток, покривени марковачки расед који пресеца багрдански у селу Марковац. Ови раседи имају посебан значај код неотектонских покрета. О томе сведочи и околност да подручје општине Лапова припада зони осмог степена сеизмичког интензитета. У целини заступљен је рељеф живе пластике, изграђен тектонским и речно - денудационим процесима. Најкарактеристични облик рељефа је део долине Велике Мораве и њених притока Лепенице и Раче који припада лаповској општини. Инундациона раван Велике Мораве, ширине 3 - 4 км, захвата источни део општине, просечне висине 105 м. Лаповско ниско побрђе, као крајњи изданак планине Рудник, умногоме карактеришу ниске, расплоштене и благе косе и косице међу којима су плитке долине текућих вода и суве јаруге. Оваква конфигурација терена, уз присуство осталих фактора, омогућује гајење разноврсних пољопривредних биљних култура. Ниски део општине Лапово је у алувијалној равни, са обе стране ранијег корита реке Лепенице које ограничава насеље од лепеничко-моравске инундационе равни. Јужни насељски крај, је на излазу реке Лепенице у великоморавску равницу, испред ушћа реке Лепенице у Велику Мораву. Општина Лапово смештена је на

алувијалним равнима Велике Мораве и њених притока Лепенице и Раче, на просечној надморској висини од 107 м, тако да на њеној територији нема висинских масива. Лаповско ниско побрђе представља крајњи изданак највеће планине Шумадије - Рудника и умногоме је окарактерисано ниским, расплоштеним и благим косама и косицама међу којима су плитке долине текућих вода и суве јаруге. На разноврсност хидролошких карактеристика општине Лапово утицали су рељеф, клима, вегетација и деловање становништва. На територији општине заступљене су подземне и површинске воде. Подземне воде су од великог значаја за општину Лапово, пре свега због слабе издашности извора. Значајан део територије општине изграђен је од речних наноса који су препознатљиви као богати колектори са одличним могућностима експлоатације подземних вода. Зато су вршена испитивања која су установила да се из каптажа у алувијалној равни Велике Мораве, у пределу Багрдан - Лапово, може захватити од 200 до 240 л/с воде. Овај алувијон између Багрдана и Лапова је различите дебљине. Највећа утврђена могућност алувијона, ближе ушћу реке Лепенице износи 19 м. У горњем делу рејона Брзан - Лапово водоносни слој има највећу дубину 4 - 5 м. Идући низводно према Лапову дебљина овог слоја се повећава и достиже вредност од 6 до 8 м. Површинске воде су од изузетног значаја за привреду општине Лапово и то, пре свега за пољопривреду. Већ је поменуто да је општина Лапово налази са десне стране средишњег тока Велике Мораве, између њених притока река Лепенице и Раче. Велика Морава, заједно са њеним природним наставком Јужном Моравом, јесте највећа река Републике Србије са укупно 295 км. Слив Велике Мораве чини 41,5% површине Републике Србије. Представља типичну равничарску реку која нема устаљено корито. У њеној инундационој равни, на територији општине Лапово, трагови напуштеног корита налазе се у потесу Криваја и северно од потеса Дубова, где је заостала већа мртваја. Укупна дужина ове реке на територији општине Лапово износи 12 км. Иако постоје подаци да се на њој некада обављала пловидба, данас то није случај. Утицај човека на промене физичко-географског процеса у долини и сливу Велике Мораве довео је до екстерног режима који се огледа у максималном протицају од 2.600 м³/с и минималном од 26 м³/с. У новије време ова река је исправљена пресецањем меандре, тако да сада њена дужина поред старог корита које припада општини Лапово износи око 7 км, а дуж новоформираног нерегулисаног тока подигнут је насип који штити насеља од поплава. Лепеница је, после реке Јасенице, највећа притока Велике Мораве. Ова река протиче својим доњим регулисаним током кроз југоисточни део општине Лапово и то у дужини од 5 км. Лепеница се убраја у реке сиромашне водом. По неким ранијим подацима, њен просечан годишњи протицај код водомерне станице Рогот, недалеко од општине Лапово и ушћа у Велику Мораву износио је 1,99 м³/с. Рача је река која тече северним делом општине Лапово у дужини од 7 км и чини природну границу општине. Ова река има екстремни режим и може се рећи да припада повременим водотоцима зато што за време сушних година пресушује у току лета. Према ранијим испитивањима средњи протицај реке Раче износио је 1,5 м³/с. Поред наведених водотокова од значаја за хидролошке карактеристике лаповског краја јесу и мањи водотоци попут: Липарског потока, Казанског потока, Грабовачког потока, Слатинског потока, Сипићког и Жујевачког потока. На крају овог дела о хидролошким карактеристикама лаповске општине треба рећи да на њеној територији нема вештачких акумулација, али да су у алувијалним равнима Велике Мораве и Лепенице настала језера у удубљењима у којима је вршена експлоатација песка и шљунка. Оваквих језера има два. Веће од њих је недалеко од ранжирне железничке станице, а мање код варошице Лапово. Општину Лапово се, са становишта климатских карактеристика, одликује умереноконтинентална клима са релативно хладним зимама, незнатно топлијим јесенима од пролећа и умерено топлим летима. Период са средњом дневном температуром изнад 5°Ц је доста дуг, јер почиње првом половином марта, а завршава крајем новембра, тако да вегетациони период траје око 8,5 месеци. Према подацима који се односе на период од 1961. до 2000. године средња годишња вредност релативне влажности ваздуха износи 75%. Највећа количина падавина је у јуну и мају, а најмања у фебруару, марту и јануару. Средње годишње суме падавина се крећу у интервалу од 461,8 мм (регистрована 1982. године) до 906,8 мм (регистрована 1970. године), док средња вишегодишња сума падавина износи 641,6 мм. Средња вишегодишња температура ваздуха износи 10,8°Ц, уз напомену да је најхладнија година била 1976. године и тада је средња годишња температура износила 9,8°Ц, док је најтоплија била 2000. годона са 12,4°Ц. У просеку је најхладнији месец јануар са просечном температуром која износи -0,4°Ц, док је најтоплији месец јули са средњом месечном температуром 20,7°Ц. Најхладнији месец у посматраном периоду је био јануар 1963, док је најтоплији био август 1992. године. Годишње суме трајања сунчевог сјаја (инсолације) на метеоролошкој станици Ћуприја (која се односи и на општину Лапово) се крећу у интервалу од 1820 часова (1978. године) па до 2454 часова (2000. године), односно, средња вишегодишња сума за дату станицу износи 2070 часова годишња, односно, 5,67 часова дневно. Најниже суме трајања сунчевог сјаја јављају се у децембру (средња вредност за децембар износи 56,7 часова

годишње), односно, највише вредности су карактеристичне за летњи период и оне износе у просеку 293,5 часова за месец јул. Средње годишње вредности атмосферског притиска се крећу у интервалу од 1000 до 1004 мб при чему средња вишегодишња вредност износи 1002 мб У даљем тексту изнети су подаци који се односе на климатске параметре општине Лапово - Најхладнији месец јануар - просечна температура - 0,4°Ц - Најтоплији месец јул - просечна температура 22,1°Ц - Просечна годишња температура 11,4°Ц - Највлажнији месец децембар - просечна влажност 83,2% - Најсушнији месец април - просечна влажност 68,2% - Просечне годишње падавине 642 л/м² - Број дана са јако ниском температуром (испод нуле) - 80 - Број дана под снегом - 36 (највише у јануару 13 дана) - Највише падавина - месец јун - просек 85 л/м² - Најмање падавина - месец фебруар - просек 36 л/м² - Просечан број сунчаних сати - 5,6 х/дан Педолошки састав земљишта општине Лапово јесте такав да преовлађују два типа земљишта: гајњача и алувијална земљишта. Гајњача је тип земљишта који покрива 45% лаповског атара. Гајњача представља секундарни тип земљишта лаповског атара, настала од смонице уништавањем шума и деловањем атмосферилија. Ово земљиште је лако обрадиво, јер је по површини растресито. На територији лаповског атара јавља се у два облика: права (очувана) гајњача и гајњача у оподзољавању. Боја хумусног хоризонта праве гајњаче је најчешће смеђа. Могућности овог земљишта, рачунајући од површине па до матичног супстрата, креће се од 85 до 185 цм, а најчешће варира од 100 до 140 цм. Садржај хумуса у овом земљишту креће се од 3 до 4%. Гајњача у оподзољавању представља земљиште са лошијим особинама у односу на праву гајњачу. Могућности овог земљишта крећу се од 70 до 130 цм, при чему је развијеност активног хоризонта од 30 до 50 цм. Алувијална земљишта покривају преосталих 55% лаповског атара и то његов средишњи и источни део. Настала су таложењем речног материјала након изливања Река Велике Мораве, лепенице и Раче. Алувијална тла спадају у групу плодних земљишта која су, углавном богата хумусом. Ово земљиште се на територији лаповског атара јавља у два облика: у облику алувијума и алувијалне смонице. Алувијум представља дубоко, растресито земљиште, богато хумусом. Боја је најчешће смеђа, при чему са већом дубином прелази у сиву боју. Иако има релативно плитку издан, допушта примену агротехничких мера, почев од дубоког орања, преко примене ђубрива до наводњавања. Ово земљиште је погодно за ратарску производњу и распрострањено је дуж обала Велике Мораве и Лепенице и обухвата око 25% лаповског атара. Са морфолошког аспекта тзв. моравски алувијум који спада у групу лаке иловаче, разликује се од лепеничког који се може сврстати у иловачу, а на већим дубинама и у тешку иловачу. Дебљина алувијума износи преко 2 м, а на појединим локацијама је и већа. Сматра се да је ово земљиште, уз одговарајућу примену агротехничких мера, погодно за производњу ратарских и повртарских култура. Алувијална смоница је тип земљишта који је заступљен у средишњем делу лаповског атара и дуж обала реке Раче. Покрива укупно 30% површине лаповског атара. Ово земљиште спада у групу средње дубоког и дубоког земљишта, при чему је механички састав иловаст и глиновит. Могућност активног слоја је 130 цм, а садржај хумуса може значајно варирати код појединих локација. Може се рећи да има високу пољопривредну вредност и да се уз редовну примену агротехничких мера и ширег наводњавања могу постићи приноси високог нивоа.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: На основу података из званичних пописа становништва, може се констатовати да развој становништва општине Лапово бележи благу тенденцију пада. По последњем званичном попису становништва, рађеном 2011. године, општина Лапово је имала 7.837 становника што представља умањење броја становника за 4,7% у односу на претходни попис 2002. године када је у Лапову живело 8.228 становника. Просечна старост на нивоу општине је 43,4 година, док је однос мушког и женског становништва приближно исти. Од укупно 2455, пољопривредом се бави 710 домаћинстава, док је регистровано око 350, што показује да се готово трећина домаћинстава бави неком врстом пољопривредне производње.

Диверзификација руралне економије: Према подацима пописа становништва из 2011. године, од 2.859 становника економски активних, 2040 обављају неко занимање, док је без посла 819 становника. Испод 15 година старости је 1052 становника, док је пензионера 1942. Образовна структура становништва старијег од 15 година изгледа овако: од укупно 6785 становника, без школске спреме је 133 становника, непотпуно основно образовање 1064, са основним образовањем 1453 становника, средње образовање има укупно 3554 становника, више образовање 273, док високо има 266 становника. Према подацима Републичког завода за статистику (попис пољопривреде 2012. године) у 2012. години

на територији општине Лапово пољопривредом се бави 710 газдинстава, од тога је око 350 регистровано као пољопривредно газдинство. Треба рећи да је регистрација пољопривредних газдинстава све израженија у последњих пар година и да се јавила као последица логистичке подршке локалне самоуправе и надлежног министарства у промовисању предности регистрације, субвенција, повећања броја незапослених лица који поседују пољопривредно земљиште, велике економске кризе која је утицала да пољопривреда великом броју газдинстава постане додатни извор прихода као секундарна делатност.

Рурална инфраструктура: Што се тиче крупне инфраструктуре, њу чине важнији саобраћајни коридори (друмски, железнички) и објекти, надземни електроенергетски коридори и остали значајни објекти инфраструктуре. Саобраћајно-географски положај Лапова је изузетно повољан обзиром да се налази на европском коридору (Коридору 10) и једном од најважнијих магистралних коридора у нашој земљи. Овај положај добија на значају имајући у виду да посматраним подручјем пролазе основни магистрални коридори друмског и железничког саобраћаја. Даљинске везе Лапово данас остварује преко магистралног пута М-1.11 (аутопута Е-75) Београд-Ниш, док везе са ближим и даљим окружењем на регионалном нивоу, општина Лапово остварује преко регионалног пута Р-214 Велика Плана Јагодина, магистралног пута М-1.11 према Крагујевцу (Краљево и Чачку) и мрежом локалних и некатегорисаних путева. Друмски прикључци на аутопут Е-75 остварују се преко две петље, на правцу централне зоне Лапова и у јужном делу на позицији везивања магистралног пута М-1.11 према Крагујевцу. Недостатак уличне мреже Лапова огледа се у неправилном положају секундарних и недовољној развијености уличних профила што се неповољно одражава на безбедност свих учесника у саобраћају. Такође, са источне стране аутопута (на позицији између аутопута и Велике Мораве) саобраћајна инфраструктура недовољно је развијена. Аутобуска станица са основном функцијом путничког терминала за приградски и међуградски саобраћај лоцирана је у улици Његошевој у непосредној близини петље Лапово, што је повољно у погледу међуградског саобраћаја. Када је у питању железничка инфраструктура треба истаћи да Лапово представља један од најважнијих железничких чворова у нашој земљи са значајном железничком инфраструктуром на подручју насеља. Укупна дужина железничке мреже на територији општине Лапово износи 5155 км (за један колосек) У Лапову егзистирају следећа службена места: - "Лапово Варош" распутница, чија је функција и пријем и отпрема путника - "Лапово" као првенствено путничка станица са функцијом превоза робе и одржавања капацитета интерног карактера и - "Лапово Ранжирна" са доминантном функцијом маневарског ранжирања теретних возова. Поред основног железничког коридора у јужном делу налази се и магистрална железничка пруга Лапово-Краљево-Генерал Јанковић, која се везује на железничку пругу Београд-Ниш-државна граница. На подручју општине Лапово постоје нерегулисане конфликтне тачке на позицијама укрштања друмског и железничког саобраћаја, посебно на позицијама интензивних пешачких токова. Према подацима из Генералног плана општине Лапово за временски хоризонт до 2020. године, најважнију друмску саобраћајницу представљаће, и даље, аутопут Е-75 Београд-Ниш чија ће приступачност бити побољшана изградњом нове петље на новој деоници магистралног пута М-4 (државног пута II реда) Марковац-Бор. Такође, у поменутом периоду, значајни радијални улични правци задржавају постојећи положај и функцију основних улазно-излазних праваца са основном оријентацијом север-југ. Поред тога од важнијих саобраћајница на уличној мрежи, према Генералном плану, очекује се реализација полукружног прстена са западне стране регионалног пута (државног пута II реда), који има функцију обједињавања и дистрибуције саобраћаја од планираних комплекса ка саобраћајницама вишег ранга. Предвиђене су и саобраћајнице са источне и западне стране аутопута са основном функцијом повезивања радних зона са уличном мрежом и саобраћајницама вишег ранга. Такође, укључују се и саобраћајнице нижег ранга, односно саобраћајнице ранга градских саобраћајница и јачих сабирница, које формирају примарну уличну мрежу. Укрштања главних насељских саобраћајница и железничких пруга биће организована као денivelисана. У погледу железничког саобраћаја предвиђено је задржавање, реконструкција и модернизација постојеће двоколосечне електрифициране железничке пруге Београд-Ниш-државна граница са побољшањем елемената трасе за брзине до 160км/х. За железничку пругу Лапово-Крагујевац-Краљево, по подацима из Генералног плана, актуелна је изградња другог колосека и електрификација пруге са побољшањем елемената трасе за брзине до 160км/х. Што се тиче водног саобраћаја, имајући у виду да је у просторном плану, подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75 дат положај потенцијалног пловног коридора Велике Мораве са оријентационим положајем брана, развој овог програма и водног саобраћаја на посматраном подручју ће зависити од развојних програма Републике Србије Општина Лапово поседује Извориште водоснабдевања, које

располаже довољном издашношћу за задовољење потреба. Постоји потреба за вршењем санитарне заштите изворишта и изградњом постројења за припрему воде. Постоје афинитети ка изградњи магистралних цевовода, повећању резервоарског простора и реконструкцији дела водоводне мреже. Систем уз доградњу омогућава даљи развој насеља. На основу предвиђеног броја становника и процењене норме потрошње воде, потребна средња количина воде за пиће, према Генералном плану, ће износити око $Q_{srdn} = 98 \text{ l/s}$, а максимална дневна око $Q_{maxdn} = 145 \text{ l/s}$. Постојећа изворишта водоснабдевања могу да обезбеде ту количину воде. Просторним планом Републике Србије и Водопривредном основом Републике Србије, предвиђено је трајно решење водоснабдевања општине Лапово прикључењем на Ибарско - шумадијски регионални водоводни систем. Део тог будућег водоводног система је и Крагујевачки моравски водоводни систем, на који ће се Лапово временом повезати. У зони постојећег изворишта врше се детаљна хидрогеолошка истраживања у циљу утврђивања коначног капацитета и одређивања зона санитарне заштите изворишта. Извориште подразумева и изградњу адекватног постројења за припрему воде за пиће. Што се тиче система за одвођење отпадних вода, по подацима из Генералног плана, и даље ће се развијати као сепаратан. У складу са постојећим стањем количине санитарне отпадне воде са целе територије општине Лапово, евидентиран је недостатак од 24 км фекалних колектора. Све отпадне воде колекторима се одводе до постројења за пречишћавање отпадних вода које ће се, према Генералном плану, налазити на левој обали Велике Мораве. Индустијске отпадне воде се претходно обрађују па се потом испуштају у канализацију. За одвођење атмосферских отпадних вода евидентиран је недостатак од око 10 км кишних колектора. Конзум општине Лапово се напаја електричном енергијом преко ТС 110/35/10 kV/kV/kV KG 0018, капацитета 31,5/10,5MVA, степена искоришћења од око 65%. Ова трафостаница повезана је далеководом 110kV број 1171 са трафостаницом КГ2 „Петровац“ са једне и далеководом број 144 са термоелектраном „Морава“ у Свилајнцу са друге. На територији општине Лапово постоји једна трафостаница 35/10 kV/kV, KG08, капацитета 2h4MVA, степена искоришћења од око 70%. Од трафостанице КГ0018 полазе далеководи 35kV и то: ка Баточини, ка Рачи, ка ТС КГ08 и дупли далековод ка Жировници. Од трафостанице КГ08 полазе три далеководи 35kV и то један ка Рачи, један ка Брзану и један ка ТЕ „Морава“ у Свилајнцу. Далековод ка Рачи је у лошем стању. Далеководи на напонском нивоу 10kV су у добром стању, и углавном су изведени на бетонским стубовима. Мањи део је остао за реконструкцију. Нисконапонска мрежа је у добром стању, остало је још око 20% за реконструкцију. Инсталација јавног осветљења постоји у свим местима и изведена је светиљкама са живиним изворима. Последњих година активно се ради на пројекту гасификације општине. Урађена је гасно-мерна станица и мрежа гасовода на већем делу територије општине. Територија општине Лапово је у потпуности покривена фиксном и мобилном телефонијом као и интернет везом. Организовано сакупљање комуналног отпада поверено је фирми „АСА Врбак“ из Лапова. Чврсти комунални отпад се депонује на градску депонију у Лапову. Овом предузећу је поверено прикупљање, превоз и одлагање отпада. Предузеће „ФЦЦ ЕКО“ бави се сакупљањем комуналног отпада на територији општине Лапово од 2008. године.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: На територији општине Лапово пољопривредно земљиште заузима 4.130 ха али се користи око 1.950 ха. На оранице и баште отпада 1.798 ха, где жита заузимају 1452 ха, индустријско биље 1 ха, повртно биље 9 ха, а крмно биље 324 ха. Воћњака има на површини од 62 ха, винограда на 20 ха, ливада и пашњака на 34 ха. Општина Лапово има само једну катастарску општину (КО Лапово). Преглед површина пољопривредног земљишта по класама и културама пољопривредно земљиште у ха култура класа I II III IV V VI VII VIII њива 1032.2329 662.9618 1783.4925 117.2640 27.3083 0.0000 0.0000 0.0000 врт 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 воћњаци 33.6233 173.7084 50.1590 1.4955 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 виногради 0.2071 249.5364 7.5503 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ливаде 6.5463 6.9323 102.5135 0.7837 0.0000 0.0000 0.0000 пашњаци 18.1853 3.9117 7.0178 0.2321 0.0000 0.0000 0.0000 трс.мочв. 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 УКУПНО 1090.7949 1097.0506 1950.7331 119.7753 27.3083 0.0000 0.0000 0.0000 4285.6622 Велики проблем представља веома мала површина под системима за наводњавање, готово занемарљива, иако је хидрографски потенцијал изузетан пре свега због присуства великих река као што су Велика Морава и Лепеница, али и великог присуства подземних вода погодних за изградњу бунара. Иако су системи за наводњавање готово у траговима, системи за заштиту од штетног дејства спољних вода су

заступљени али још увек недовољно. Систем обалоутврда и каналска мрежа постоји на већем делу територије, али је веома запуштена и слабо одржавана. Уз улагање одређених средстава за ревитализацију и адаптацију, степен угрожености од спољних вода би свакако био мањи, с обзиром да је територија општине веома подложна поплавама. Површина земљишта у државној својини износи 78,8096 ха, површине предвиђене за закуп износе 53,1401 ха, а закупљено је укупно 4,7859 ха.

Вишегодишњи засади: Квалитет земљишта, клима, услови за наводњавање као и географски положај погодују производњи појединих врста воћа и грожђа, иако традиционално али и практично ово није изразито воћарски и виноградарски крај. Одређене воћне врсте се могу веома добро узгајати, пре свих шљива, трешња, крушка, лешник, али и друге врсте уз примену адекватне неге и заштите. Највећим делом воћарска и виноградарска производња су за сопствене потребе, мање-више екстензивна и са традиционалним навикама узгајања, али је последњих година приметан раст плантажне производње тржишног карактера. Ова производња је у експанзији и треба је подржати и максимално јој се посветити јер се показала као веома исплатива. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, на територији општине 265 газдинства се бави воћарском производњом на укупно 66 ха, од тога 28 ха плантажних и 38 екстензивних. На 5 ха су засади јабуке, 6 ха крушке, 2 ха брескве, 2 кајсије, 2 вишње, 35 ха шљиве, 3 ха ораха, 8 ха лешника и 2 ха осталог воћа. За разлику од позитивног помака у воћарској производњи, површине под виноградима се у континуитету смањују. Винограде гаји 198 газдинства на укупно 20 ха, искључиво за сопствене потребе.

Сточни фонд: Традиционално, територија општине Лапово је одувек била позната по сточарској производњи, пре свега музних крава, товних јунади и свиња. Веома погодни природни услови омогућили су да се сточарством бави највећи број пољопривредних газдинства. Предност је пре свега у постојању квалитетног земљишта за производњу сточне хране, а и доброг расног састава сточног фонда. Последњих година највећи проблем представља тржиште и цене сточарских производа, па су за пласман сточари препуштени сами себи. У Лапову ради фарма «КУЧ КОМПАНИ», која поседује 250 музних грла говеда сименталске расе, и око 50 високо стеоних јуница, као и 50 женских телади сименталске расе, увежених из Аустрије и Немачке, и из сопствене производње. Капацитет фарме је 600 музних грла, и у плану је његово потпуно попуњавање. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, на територији општине гаји се укупно 661 говеда готово искључиво сименталске расе, од тога 367 крава, 2849 свиња претежно мелеза јоркшир, ландрас и пиетрен расе, 1181 грло оваца махом виртемберг и ил' де франс расе, 427 грла коза, 34 коња, и 1127 кошница пчела. Говедарска производња је комбинованог карактера, већи проценат је производња млека, а мањи меса, а свињарска у производњи меса.

Механизација, опрема и објекти: Као и у већини крајева Србије, агротехничка опремљеност пољопривредних газдинства на територији општине Лапово је просечна и испод просека, а највећи проблем представља старост и неадекватност механизације, опреме и објеката. Механизација је солидно заступљена на сваком газдинству, али је карактерише изузетно велика старост. Тако нпр. једноосовинских трактора има 216, од тога 214 старијих од 10 година, двоосовинских 518, од тога 508 старијих од 10 година, комбајна 37 и сви старији од 10 година. Што се тиче прикључне механизације, берача кукуруза у власништву има 25, плугова 435, тањирача 315, дрљача 308, сетво-спремача 26, ротофреза 22, растурача минералних ђубрива 98, растурача стајњака 4, сејалица 168, прскалица 134, приколица 345, косилица 156, и сва она у просеку стара 20 и више година. Ситуација са објектима је иста, ако не и лошија од механизације и опреме. Ако се изузме пар савремених и новијих објеката, сви остали су изузетно стари, већина и преко 30 година, тотално ван стандарда и прописа. Објеката за смештај говеда има 274, свиња 453, кокошака 215 и 151 осталу врсту стоке. И друге објекте карактерише изузетна застарелост, а пре свега се односи на кошеве за кукуруз којих има 400, амбара 30, силоса и сушара нема, док објеката за силажу има 8, што у облику тренча, што у форми јаме. Објеката за смештај машина и опреме има 131, а хладњача нема. Стакленика уопште нема, а пластеника различитог квалитета и капацитета 58. Прерађивачког и складишног капацитета скоро да и нема, или има у занемарљивом броју.

Радна снага: Од укупно 2455, пољопривредом се бави 710 домаћинстава, док је регистровано око 350, што показује да се готово трећина домаћинстава бави неком врстом пољопривредне производње. Највећи број газдинства који обавља пољопривредну производњу има 1-2 члана радно ангажована и њих је укупно 553, на укупно 139 газдинства радно је ангажовано 3-4 лица, на 17 газдинства упошљено је укупно 5-6 особа, док на свега 1 газдинству је радно ангажовано 7 и више лица. Од укупно 1405 чланова

газдинства, 488 чине жене а 917 мушкарци. Носиоци газдинства су углавном мушкарци, па тако од 704 носилаца, 632 су мушкарци, а тек 72 жене. Међутим, у ангажовању породице и рођака на пољопривредном газдинству предњаче жене и то од укупно 223 рођака или чланова породице који су у току године били ангажовани у пољопривредној производњи 143 лица су жене. Међутим, мали је број оних који се изјашњавају као стално запослени на газдинству, свега 2. Од укупно 710 чланова газдинства који су се изјаснили као менаџери-управници, 641 су мушкарци, а 69 жене. Највећи број менаџерауправника газдинства, њих 284 се изјаснио да има само пољопривредно искуство стечено праксом, њих 2 курсеве из области пољопривреде, средњу пољопривредну школу је завршило 13 управника, а факултет или вишу пољопривредну школу њих 11. У пописној 2012. години њих 11 је похађало курсеве из области пољопривреде. Сезонску радну снагу ангажује укупно 167 газдинстава, а потписане уговоре за ангажовање на газдинствима имало је само једно.

Структура пољопривредних газдинстава: Као што је у претходном поглављу наглашено, од укупно 1455 газдинстава на територији општине Лапово, пољопривредом се бави 710 домаћинстава, док је регистровано око 350, што показује да се готово трећина домаћинстава бави неком врстом пољопривредне производње. Према Попису пољопривреде 2012. године, 710 газдинства обрађује укупно 1950 ха земљишта, што би значило да свако газдинство обрађује у просеку 2,75 ха. Укупно 586 пољопривредних газдинстава које држе стоку, располаже са 1.151 условних грла. Највећи број је оних који имају 4 и мање условних грла и они имају 642 условних грла стоке, од 5-9 условних грла је укупно 55, од 10-14 условних грла је 3, од 15-19 условних грла је 7, од 20-49 условних грла је 2, а од 100-499 је 1.

Производња пољопривредних производа: Од укупно 1950 ха коришћеног земљишта, највећи удео имају оранице и баште, укупно 1798 ха или 92 %, 34 ха или 2% чине ливаде и пашњаци, 66 ха или 3% чине воћњаци, 20 ха или 1% чине виногради, док око 32 ха представља остало земљиште. Како је изузетно висок удео ораница и башта у укупном коришћеном земљишту, тако је изузетно висок удео жита у ораницама. Од 1798 ха ораница и башта, чак 1452 ха или 81 % чине жита, првенствено пшеница и кукуруз, 324 ха или 18% чине крмно биље, првенствено луцерка, док поврће заузима 9 ха углавном у пластеницима. Најважније и најзаступљеније ратарске културе су свакако пшеница и кукуруз. Просечни приноси су изузетно нестабилни, али се може рећи да је просечан принос пшенице на десетогодишњем нивоу негде око 4 т/ха, а зрна кукуруза око 7 т/ха. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, на територији општине гаји се укупно 661 говеда готово искључиво сименталске расе, од тога 367 крава, 2849 свиња претежно мелеза јоркшир, ландрас и пиетрен расе, 1181 грло оваца махом виртемберг и ил' де франс расе, 427 грла коза, 34 коња, и 1127 кошница пчела. На основу броја грла стоке и њиховог учешћа у укупној сточарској, а самим тим и пољопривредној производњи, закључак је да је говедарство најважнија грана, а затим следе свињарство, овчарство па чак и пчеларство које је у експанзији. Живинарство и козарство представљају најчешће производњу за сопствене потребе, док се рибарством нико не бави. Говедарска производња је комбинованог карактера, већи проценат је производња млека, а мањи меса, живинарска се претежно заснива на производњи јаја, а свињарска и овчарска у производњи меса тј. прасади и јагњади. Просечна производња млека по грлу је око 20 л по грлу/дан или 5000-6000 л/годишње. Пошто су углавном заступљена грла сименталске расе, задовољавајућа је и количина протеина и млечне масти, а мерама превентиве и хигијене муже значајно је умањен број микроорганизама и соматских ћелија у млеку. Просечан број прашења по години износи око 2,1, број прасади по леглу кретао се око 10, просечан тов трајао је око 5,4 месеци са конверзијом од 3кг хране/1кг прираста. Изузетан помак је у производњи меса на мини фармама, где је просечна производња меса била око 59% по грлу. Ови резултати су били значајно лошији у претходним годинама, али су се значајно побољшали куповином квалитетних назимица висок генетског потенцијала, селекцијским мерама, вештачким осемењавањем, побољшаном исхраном и активним учешћем на семинарима и предавањима из области свињарства. Последњих година значајан је пораст овчарске производње како по броју грла тако и по квалитету. Производња се заснива претежно на одгоју јагњади за продају, док се производњом млека и вуне готово нико не бави, али се зато бележи пораст производње меса по грлу и проценат ближњења по овци.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Општина Лапово је све до 90-их година била широко позната чак и ван граница по изузетно доброј сточарској производњи телади, јунади, прасади и товљеника који су се производили у задругама и код коопераната који су услужно производили за потребе задруге. Готово сваки пољопривредни произвођач је био део задружног система и заједно су чинили окосницу привредног напретка општине. То је „златни“ период пољопривреде

општине и готово 70% механизације, опреме и објеката датира из тог периода. Данас је, нажалост, ситуација потпуно другачија и једино што се може констатовати је да тренутно на територији општине не постоји ни једна регистрована задруга. Данас, највећу логистику али и сву другу врсту помоћи пољопривредницима пружа служба за пољопривреду Општинске управе Лапово, као и Удружење пољопривредних произвођача „Лапово“, под чијим именом је регистрована и основна одгајивачка организација у сточарству. То се пре свега односи у пружање стручне помоћи и преношења знања члановима удружења, пружање помоћи приликом реализације својих развојно инвестиционих планова, организовање стручних предавања, саветовања, семинара, сајмова, трибина, екскурзија, изложби, смотри, као и других видова стручних оспособљавања, упознавање пољопривредника са актуелном законском регулативом, обележавање и вођење матичне евиденције у сточарству, послове регистрације и пререгистрације газдинстава, израда бизнис планова, конкурсне документације за кредите и субвенције. Осим овог највећег удружења, треба споменути и Удружење пчелара „Лапово“ са 30 чланова и 1.127 кошница чији се број последњих година знатно увећава, као и Удружење воћара „Лапово“ са преко 20 чланова, углавном младих људи који из године у годину увећавају вишегодише засаде воћа.

Трансфер знања и информација: Семинари, тренинзи, обуке и предавања као једни од најбољих видова преношења знања и искустава на територији општине Лапово се одржавају обично у зимском периоду када су активности на пословима пољопривреде сведени на минимум. Њихов број и континуитет одржавања није баш на задовољавајућем нивоу, а разлог пре свега лежи у чињеници да осим комерцијално-трговинских пољопривредних кућа које махом врше промоцију својих производа и ангажовања преко Удружења пољопривредних произвођача „Лапово“ и подручне пољопривредно саветодавне стручне служба, других релевантних и стручних организација готово да и нема. Образовне, научно-истраживачке установе и организације, задружне организације, консултантски привредни субјекти и представници надлежног министарства често немају слуха за овакве врсте организација. Већина њих има одређене финансијске услове јер послују искључиво комерцијално, други имају проблем у организацији и функционисању, трећи у непрепознавању важности ових скупова. Не треба занемарити ни пасивност и незаинтересованост циљне групе, тј. пољопривредних произвођача, јер осим млађих произвођача и оних са вољом и ентузијазмом за стицање нових знања и прихватања иновација, другима често стање пољопривреде и исплативост ове производње, тешка материјална ситуација и индиферентност често представљају основни проблем у исказаној жељи за учешће на оваквим окупљањима. Уз исказану приврженост самог врха власти из области пољопривреде за оваквом врстом едукација кроз различите пројекте и организације, затим стручних служби које осим законских обавеза и прописаних услова морају да покажу и докажу сврху својих постојања и финансирања, али и невладиног сектора, удружења и институција којима је пољопривреда примарна грана, трансфер знања и едукација може за кратко време постати навика и потреба сваког пољопривредног произвођача.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	400.000,00	2.500,00	0	0,00	0,00
	УКУПНО		400.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	2.250.000,00	70	150.000,00	0,00
2	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	170.000,00	100	60.000,00	0,00
3	Управљање ризицима	104	180.000,00	100	90.000,00	0,00
	УКУПНО		2.600.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	3.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	400.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	2.600.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Једина циљна група на које се мере директно односе су регистрована пољопривредна газдинства и удружења из области пољопривреде.. С' обзиром да је буџет за сваку од понуђених мера веома скроман, произилази да су ове мере искључиво подстицајног карактера, више као врста помоћи и подршке пољопривредним произвођачима у њиховим инвестиционим улагањима и трошковима који настају у самој производњи. Узимајући у обзир да је општина Лапово веома мала и са малим годишњим буџетом, директно се све то пресликава и на предвиђени буџет за пољопривреду, што не значи да не би требао бити већи, у чему ће се тежити наредних година.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Промоција мера које ће бити обухваћене локалним Програмом ће се вршити на општинском сајту, путем обавештења која ће се постављати на огласним таблама општине, као и директним путем приликом регистрације и пререгистрације, односно подношења захтева за републичке субвенције које услужно врши Општинска управа Лапово. Приликом расписивања Јавног позива за подношење захтева за подстицаје, Јавни позив ће бити постављен у Општинском службеном гласнику, општинском сајту и огласним таблама.

Мониторинг и евалуација: Све мере које су предвиђене локалним Програмом нису донете случајно и насумично, већ су оне биле и у ранијем периоду актуелне, а донете су управо на основу истраживања које је општинска управа Лапово – служба за пољопривреду. Та истраживања су се заснивала углавном директним путем са пољопривредним произвођачима. Ове мере су, дакле, већ подржане од стране корисника подстицаја, а оне мере које су такође подржане, а нису предмет Програма, постоји могућност њиховог активирања у наредном периоду, али тек након повећања општинског буџета за пољопривреду. Као и до сада, пратиће се ефекти мера и оцењивати резултати истих на исти начин као што је већ и описано, и у складу са тим резултатима спроводиће се политика промена постојећих и увођење нових.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл. гласник РС 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16) могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање). Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024. Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) - на територији Општине Лапово гаји се укупно 500 говеда готово искључиво сименталске расе и домаћег шареног говечета у типу сименталца, од тога 200 крава, од којих је око 150 грла уматичено. Сточарство уназад пар година бележи пад у броју грла, а самим тим и количине произведеног млека и меса, али се повећава количина млека и меса по грлу, што се може преписати побољшању у условима гајења и бољој генетици. Сточарска производња се углавном одвија на малим фармама, односно на индивидуалним пољопривредним газдинствима. Говедарска производња је комбинованог карактера, већи проценат је производња млека, а мањи меса. Унапређење сточарства у делу унапређења расног састава говеда на територији општине Лапово врши се за регистрована пољопривредна газдинства, а у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине: • подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; • побољшање расног састава у говедарству, а самим тим и повећање производње млека и меса; • обезбеђивање сигурности у производњи; • боље коришћење расположивих ресурса; • јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; • подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних роизвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава. Регресирањем за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) остварује се поправљање расног састава говеда на територији општине у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код регистрованих пољопривредних произвођача.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Регреси су мере које су у складу Националним програмом пољопривреде и Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица (индивидуални пољопривредни произвођачи) - носиоци регистрованих породничних пољопривредних газдинстава.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Лапово.

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање говеда) је 2.500,00 динара по приплодном грлу, а максимално до броја приплодних грла на газдинству корисника.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број осемењених грла
2	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.12. Административна процедура: Реализација регресирања за репродуктивни материјал се спроводи на следећи начин: објављивање јавног позива за подношење захтев за регрес на основу утврђених критеријума; регресира се осемењавање за грла осемењена први пут после порођаја код крава, односно прво осемењавање јуница, извршено у периоду од 01.12.2022. 30.11.2023. године. За регресирање вештачког осемењавања говеда уз захтев се прилаже, фотокопија картона за вештачко осемењавање (признаница) о извршеном плаћању за вештачко осемењавање; фотокопија пасоша за осемењено грло, потврда подручне селекцијске организације да су грла за које се подноси захтев уматичена, фотокопија потврде о активном статусу пољопривредног газдинства у РПГ - у, фотокопија личне карте, фотокопија текућег рачуна. Комисија за пријем и контролу приспелих захтева, формирана решењем Општинске управе општине Лапово, утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса и доноси одлуку о исплати средстава. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава или до краја 2022. године, а рок за подношење захтева је до 20.12.2023. године.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл. гласник РС 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16) могу да утврђују мере које се односе на инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава. Ове мере се пре свега односе на подстицање производње квалитетног млека; подстицање воћарске производње; набавка опреме за допунску обраду једногодишњих ратарских усева, као и вишегодишњих засада - међуредну и обраду у реду; набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада; набавка опреме за заштиту биља; подстицање пчеларске производње. Набавка опреме за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња. Сточарска производња у општини Лапово се углавном одвија на малим фармама, односно на индивидуалним пољопривредним газдинствима. Говедарска производња је комбинованог карактера, већи проценат је производња млека, а мањи меса. Захваљујући добром расном саставу, константно се бележи повећање количина млека по грлу. Приметно је у последње време рано залучење телади, како би се музна грла што раније након телења укључила у производњу млека за тржиште. Да би се задовољили све ригорознији стандарди квалитета и здравствене безбедности у производњи млека, као и олакшан рад на газдинству (услед недостатка радне снаге) неопходно је створити услове за остварење тих циљева, односно обезбеђивање услова за олакшану и квалитетну манипулацију сточном храном на газдинству . Педолошке, климатске и хидролошке карактеристике општине Лапово изузетно погодују производњи ратарских култура, као и појединих сорти воћа. Иако постоје не тако занемарљиве површине под засадама различитих врста воћа, ту пре свега преовладавају старе сорте и стари засади са симболичним приносима и израженим сваштарењем у производњи. Највећи део ових производа буде пласиран на локалним и регионалним пијацама, накупцима, а највећи део се преради у ракију. Такође, величине засада су изузетно мале, а сваки се карактерише мешаним сортиментом што говори о томе да је производња екстензивна и традиционална. Постоји ново специјализовано удружења воћара. Последњих година пољопривредници се поред ратарске производње, опредељују за воћарство. Како би се овај тренд повећања правилно усмерио и подржао, неопходно је акценат ставити на помоћ овим произвођачима првенствено у набавци опреме за наводњавање, имајући у виду да су последње године сушне, а територија општине Лапово одликује се „богатством“ подземних вода, које треба најцелисходније искористити. На територији општине Лапово постоји изузетно активно Удружење пчелара „Лапово“ са 30 чланова и преко 1.500 кошница чији се број последњих година знатно увећава. Додела средстава

подршке на име субвенционисања опреме за пчеларство за чланове Удружења, а у сврху унапређења пчеларске производње, а све у сврху обезбеђивања производње висококвалитетног и здравствено безбедног меда и осталих пратећих производа, који су достизањем стандарда квалитета конкурентни на тржишту и задовољавају потребе потрошача и доприноси расту дохотка. Брдовити део Лапова поседује добре услове за пчеларску производњу, пре свега што се у том делу места све мање обавља ратарска производња, а самим тим мања је употреба хемијских средстава, као и релативно добра путна инфраструктура.

2.2.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине: • подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; • обезбеђивање сигурности у производњи; • подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; • побољшање услова гајења, а самим тим и повећање производње; • боље коришћење расположивих ресурса; • подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и Националном стратегијом пољопривреде и руралног развоја.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица (индивидуални пољопривредни произвођачи) - носиоци регистрованих породичних пољопривредних газдинстава, са пребивалиштем на територији општине Лапово.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Лапово.

2.2.7. Специфични критеријуми: У сектору млеко, у случају набавке опреме за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња, прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ 1 до 29 млечних крава. У сектору воћа прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја за набавку опреме за опреме за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена), износи 70% вредности купљене опреме (без ПДВ - а), односно максимум 80.000,00 РСД по кориснику. Износ подстицаја за набавку високо квалитетних вишегодишњих, вишеслојних фолија за пластенике износи 70% (без ПДВ-а) вредности купљене фолије, односно максимум 25.000,00 РСД по кориснику; минимална вредност купљене фолије у једном комаду треба да износи 5.000,00 РСД без ПДВ-а. Износ подстицаја за набавку жичаних ограда (жица за ограђивање/стубови) око вишегодишњих засада износи 70% (без ПДВ-а) вредности, односно максимум 60.000,00 РСД по кориснику. Износ подстицаја за набавку машина за допунску обраду износи 70% (без ПДВ-а) вредности, односно максимум 80.000,00 РСД по кориснику. Износ подстицаја за набавку машина за заштиту биља износи 70% (без ПДВ-а) вредности, односно максимум 80.000,00 РСД по кориснику. Износ подстицаја за набавку машина, уређаја и опреме за наводњавање усева износи 70% (без ПДВ-а) од вредности, односно максимум 50.000,00 РСД по кориснику. Износ подстицаја за набавку опреме за пчеларство 70% (без ПДВ-а) вредности купљене опреме, односно максимум 50.000,00 РСД по кориснику. **УКУПНА МАКСИМАЛНА ВИСИНА ПОДСТИЦАЈА КОЈУ ЈЕДАН КОРИСНИК МОЖЕ ОСТВАРИТИ ИЗНОСИ 150.000,00 РСД.**

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева за набавку опреме за припрему сточне хране
2	Број одобрених захтева за набавку опреме за припрему сточне хране
3	Укупно реализована средства за набавку опреме за припрему сточне хране
4	Укупан број ограђених вишегодишњих засада
5	Укупан број опремљених пластеника
6	Број поднетих захтева за набавку машина за допунску обраду
7	Број поднетих захтева за набавку машина за заштиту биља
8	Број одобрених захтева за набавку машина за допунску обраду
9	Број одобрених захтева за набавку машина за заштиту биља
10	Број поднетих захтева за набавку опреме за наводњавање
11	Број одобрених захтева за набавку опреме за наводњавање
12	Број поднетих захтева за набавку опреме за пчеларство
13	Број одобрених захтева за набавку опреме за пчеларство

2.2.12. Административна процедура: За све машине, односно опрему (машине за припрему сточне хране, фолије за пластенике, оgrade за вишегодишње засаде, машине за допунску обраду, машине за заштиту биља, машине и опрему за наводњавање усева, опрему за пчеларство..) набављену у периоду од 01.01.2023.године до 15.12.2023. године, уз захтев се прилаже: 1) рачун за набавку предметне инвестиције (ако издавалац није у систему ПДВ - а, мора бити наглашено на рачуну); 2) отпремница за набавку предметне инвестиције за коју је, у складу са посебним прописима, утврђена обавеза издавања отпремнице, односно међународни товарни лист ако је подносилац захтева директно извршио увоз предмета инвестиције; 3) доказ о извршеном плаћању предметне инвестиције и то: потврду о преносу средстава или извод, оверене од стране банке, а у случају када је физичко лице извршило готовинско плаћање или плаћање картицом може доставити само фискални исечак; 4) гарантни лист, односно изјаву о саобразности за извршену набавку предметне опреме, машина и механизације за коју је утврђена обавеза издавања гарантног листа, односно изјаву добављача да иста не подлеже обавези издавања гарантног листа; 5) извод биљне производње који потврђује из РПГ - а; 6) Копија потврде о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава у 2021. години; копија личне карте; копија картице текућег рачуна 7) Оверена изјава да инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја Захтев се може поднети само једном у року од отварања конкурса па све до његовог затварања. Комисија за пријем и контролу спелих захтева, формирана решењем Општинске управе општине Лапово, утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на подстицаје за горе поменуте мере и даје предлог листе кандидата који испуњавају услове јавног позива(јавни позив се расписује након

добијања сагласности Министарства пољопривреде на предлог програма) , након чега ће се вршити израда решења и исплата свих валидних захтева. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава или до краја 2022. године, а рок за подношење захтева је до 20.12.2023. године.

2.3. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.3.1. Образложење: Овим програмом Општина Лапово помаже у реализацији плана и програма постојећим удружењима.

2.3.2. Циљеви мере: - унапређење рада постојећих удружења - едукација чланова удружења,

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и Националном стратегијом пољопривреде и руралног развоја.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су: удружења пољопривредних произвођача са територије Општине Лапово.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - да је Удружење регистровано у складу са Законом (уписан у регистар код Агенције за привредне регистре; - да има седиште на територији Општине Лапово; - да чланови удружења имају пребивалиште и производњу на територији Општине Лапово. - да корисник за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја;

2.3.7. Специфични критеријуми: Не постоје специфични критеријуми.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.3.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100% , а максимални износ одобрених средстава по удружењу је до 60.000,00 динара.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број удружења, чији је план и програм подржан
2	Број чланова удружења

2.3.12. Административна процедура: Доноси се Одлука о расписивању Јавног позива за суфинансирање програма рада удружења пољопривредних произвођача са територије Општине Лапово у 2023. години, који потом бива објављен у средствима јавног информисања, на сајту Општине и на огласној табли Управе. Учесници јавног позива уз пријаву достављају следећу документацију: доказ о регистрацији удружења, код АПР; списак чланова удружења са адресама и ЈМБГ; фотокопију личне карте лица одговорног за заступање; Одлуку надлежног органа о намени за коју ће се употребити евентуално одобрена средства са пратећом документацијом (рачуни, уговори и сл.). Комисија, коју за

реализацију ове мере, образује Начелник Општинске управе, има задатак да прикупи пријаве, провери комплетност и утврди техничку исправност достављених докумената, припреми предлог за доделу средстава и Начелнику Општинске управе поднесе извештај и предложи, одобравање средства за суфинансирање програма рада удружења у 2023. години. На основу извештаја и предлога Комисије, Начелник Општинске управе доноси Одлуку о одобравању средства за суфинансирање програма рада Удружења.

2.4. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.4.1. Образложење: Због великог утицаја промене климе, а ради очувања квалитета, предвидљивости и одрживости пољопривредне производње противградна заштита представља неопходан начин очувања истог. Територија општине Лапово је последњих година у летњем периоду била изложена дејству градоносних облака. На основу мишљења Министарства пољопривреде и заштите животне средине Број:01-00746/2016-09 од 19.маја 2016.године у коме је наведено да на основу члана 8. И члана 9. Закона о одбрани од града локалне самоуправе могу да обезбеђују подршку за функционисање система одбране од града. Подршка подразумева скуп мера и радњи које су прописане чланом 2. Закона о одбрани од града, односно могу да пружају подршку надлежном органу у ангажовању извршилаца на градоносне облаке - стрелаца, ако су обезбеђена средства за те намене. Систем противградне заштите на подручју општине Лапово чини 1 противградна станица коју опслужују 2 стрелца. Планирана инвестиција има потпуну оправданост, јер је у питању заштита имовине и пољопривредних површина од елементарне непогоде - града, а стрелци су имали током сезоне више дејстава.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљеви - Ефикасније функционисање система противградне заштите; - Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, сигурност засноване производње. Специфични циљеви Спречавање последица елементарних непогода које су све више изражене на нашем подручју.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и Националном стратегијом пољопривреде и руралног развоја.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства.

2.4.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: - Укупне пољопривредне површине изложене дејству градоносних облака одређеног подручја; - Број угрожених пољопривредних газдинстава; - Број угроженог сточног фонда. -Корисник (стрелац) треба да има потписан уговор са Радарским центром „Бешњаја“ за ову врсту посла.

2.4.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере не постоје специфични критеријуми.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.4.10. Интензитет помоћи: Подршка раду противградних стрелаца је у бруто износу од 90.000 динара у току трајања Уговора са Радарским центром „Бешњаја“ за сезону 2023.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупна пољопривредна површина (ха) заштићена од града
2	Укупан број газдинстава - корисника ове мере
3	Укупан износ уплаћених средстава противградним стрелцима
4	Број уговора потписаних са противградним стрелцима

2.4.12. Административна процедура: У циљу реализације подршке раду противградних стрелаца приложити закључен појединачан уговор Председника општине са стрелцима, након чега се врши исплата средстава.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Шумадијска област	рзс*
Град или општина		рзс*
Површина	55 км ²	рзс*
Број насеља	2	рзс*
Број катастарских општина	1	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	не	
Демографски показатељи		
Број становника	7837	рзс**
Број домаћинства	2455	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	139	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-4,7	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	не постоји податак	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,42	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	17,31	рзс**
Просечна старост	43,4	рзс*
Индекс старења	153,20	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	17,64	рзс*
Основно образовање (%)	21,41	рзс*
Средње образовање (%)	52,38	рзс*
Више и високо образовање (%)	7,94	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	6	Процена
Природни услови		
Релеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	равничарски, брежуљкасти	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	гајњача, смоница, алувијум	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	642 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11,4 степена по Целзијусу	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Реке Лепеница, Рача, Велика Морава, водотоци 2. реда	Интерни
Површина под шумом (ha)	374	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	6,8	рзс*

Пошумљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	40	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	710	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	400	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	399	
- правна лица и предузетници (%)	1	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	1950	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	35,45	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	1150	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	800	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2,75 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	не постоје валидни подаци	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	15	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	не постоје валидни подаци	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	12 ха	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	0	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	5	Интерни
- физичка лица (%)	3	Интерни
- правна лица (%)	0	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	661 говеда, 2849 свиње, 1181 овце, 427 козе, 10941 живина, 1127 кошница	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	518 трактора, 37 комбајна, 2036 осталих прикључака	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	1654	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	58 пластеника, 1 хладњача	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	1383 ха (586 ПГ) минерална ђубрива; 396 ха (224 ПГ) стајњак; 1155 ха (534 ПГ) средства за заштиту биља	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	1405	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	98,50:1,50	рзс***
Годишње радне јединице (број)	532	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	3 удружења	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	10250 т кукуруз; 2568 т пшеница, 528 т кромпир; 1656 т луцерка; 145 т ливаде; 525 т детелина; 562 т шљива; 75 т јабука; 200 т грожђе	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	не постоје валидни подаци	Интерни

ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	104,91 км	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	1 пошта и 2449 претплатника	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	2305	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	575	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	65 м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	не постоје валидни подаци	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	предшколске установе 1; основна школа 1; средња школа 1	рзс*
Број становника на једног лекара	695	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1576	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	7	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	1311	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	0	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	не	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	око 100	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС